



Aan: MRA Projectgroep Circulaire Economie
Van: MRA kernteam Circulaire Economie

Onderwerp Concept-Uitvoeringsagenda circulaire economie 2025 en
verantwoording 2024.
Datum 14 januari 2025

Beslispunten

Aan het platform Economie wordt gevraagd:

- In te stemmen met de jaarstukken die zijn opgenomen als bijlage 2 en 3 bij dit memo). Daarbij gaat het om een terugblik op de acties uit de Uitvoeringsagenda 2024 en een vooruitblik op de inzet in 2025 (waarbij de nieuwe MRA Agenda en het MUVP uiteraard het uitgangspunt vormen);
- Zo nodig aanvullingen en aandachtspunten mee te geven aan het kernteam Circulaire Economie.

Achtergrond /aanleiding

Met het vaststellen van de jaarstukken 2024 (platform Economie februari 2024) hebben bestuurders voor het vervolg in de komende jaren de volgende kaders meegegeven:

- Vanuit de wens de stukkenstroom te verminderen: In de jaarstukken te volstaan met een weergave op hoofdlijnen en alleen voor zover voorgenomen resultaten niet behaald zijn daar melding van te maken.
- Hiertoe kan als het ware gewerkt worden in mandaat. Via de bestuurlijk trekkers van het programma worden (tussentijds) alleen die zaken voorgelegd die een bestuurlijke heroverweging betekenen.
- Indien er geen bestuurlijke wijzigingen zijn kan worden volstaan met een stuk ter informatie.

Basis voor de verantwoording en de ordening van activiteiten zijn de drie inhoudelijke sporen uit het lopende programma Circulaire Economie: inkoop, grondstoffenstromen en integrale duurzame gebiedsontwikkeling. Voor 2025 komt daar als expliciet spoor bij de relatie energie /circulariteit. In 2025 zijn energie en circulariteit in het MUVP in dezelfde ambitie samengebracht.

Hier onder wordt kort een aantal relevante aspecten benoemd. Voor de doelen en resultaten per afzonderlijke activiteit wordt verwezen naar de bijlagen. Waarbij het voor 2025 (bijlage 2) gaat om de dertien activiteiten uit het MUVP en voor 2024 (bijlage 3) gaat om de negen acties uit de vastgestelde Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2024.

Korte verantwoording inzet 2024 en vooruitblik 2025

Circulair inkopen

Op het onderdeel circulair inkopen blijkt dat een groot aantal MRA overheden op dit moment het voorgenomen percentage van 50% circulair inkopen in 2025 bereikt; Sommigen zitten daar zelfs al boven. Er is echter een aantal MRA overheden dat door verschillende omstandigheden nog geen invulling heeft kunnen geven aan de in 2018 en in 2021 overeengekomen ambities. Met die overheden is en wordt er aan gewerkt om de opgelopen achterstand in te lopen en te bezien wat gedaan kan worden om hen in de ambitie 'bij te trekken'. De inzet wordt in 2025 voortgezet en er wordt toegewerkt naar de verantwoordingsrapportage over het behalen van 50% Circulair inkopen. Tevens wordt uitvoering gegeven aan de toepassing van een systematiek om de daadwerkelijke effecten van circulair inkopen op energie en CO₂-reductie inzichtelijk te maken.

Grondstoffentransitie

In 2024 was de inzet vooral gericht op de circulaire textielketen en op het circulair verwerken van luiers. Mede hierdoor was er voor de aanpak van niet direct recyclebaar plastic geen capaciteit voorhanden. Dit ook, vanwege het ontbreken van medewerking vanuit de MRA overheden waarop de grondstoffenregisseur kon terugvallen. De inzet op dit onderwerp wordt nu via de lijn van de VNG gegeven. Wel is het project 'voedsel verbindt' gestart, omdat hier een kans werd geboden om als overheden mee te liften op een Europees project (Europees geld, capaciteit). Daarmee kon een goede basis worden gelegd voor een regionale inzet waarop – dankzij een bijdrage uit het aanjaagbudget van de MRA – in 2025 verder kan worden gebouwd.

Textiel

Rond textiel is het helaas, ondanks forse inspanningen en veel gesprekken met alle betrokken partijen, nog niet mogelijk gebleken een MRA brede propositie vast te stellen. De voornaamste reden hiervoor is dat de internationale textielmarkt, met goedkope textielimport uit China en andere Aziatische landen, het rond krijgen van een circulaire business case textiel in de weg staat. Dit uit zich in onvoldoende aanbod naar circulaire verwerkers. Er wordt nu via een marktconsultatie bij MRA overheden gewerkt aan een gezamenlijke opzet voor circulaire verwerkingscontracten. In het MUVP is als doelstelling opgenomen om in 2028 een kwart van de textielverwerking in de MRA circulair te hebben. De kaders hiervoor staan er nu voor negentig procent. In 2025 wordt naar verwachting met partijen de procesaanpak om dit doel te bereiken vastgelegd.

Luiers

Het is helaas nog niet mogelijk gebleken om in 2024 de plannen voor een verwerkingsinstallatie in de MRA voor de recycling van luiers rond te krijgen. Daarvoor zijn verschillende redenen. De gesprekken hierover met Meerlanden en met MRA overheden worden in 2025 echter voortgezet met als inzet de hindernissen die er nog liggen uit de weg te ruimen.

Overige inzet grondstoffen

Voor 2025 is in het MUVV opgenomen dat wordt gezien of de inzet op biomassa (het in de bouw toepassen van panelen samengesteld uit gewassen) kan worden opgestart. Ook willen we een analyse doen of er aanleiding is de inzet op grondstoffen te verbreden. Dit is vooralsnog echter niet mogelijk vanwege het ontbreken van capaciteit en de inzet die voor de regisseur grondstoffen vooralsnog volledig aan textiel moet worden gegeven.

Lobby inzet rijk en Europa

De lobby agenda voor inzet Rijk /Europa is in 2022 door het platform Economie vastgesteld. In 2024 kreeg de uitvoering daarvan vorm via intensieve contacten met en aanwezigheid in Den Haag en Brussel. De inzet wordt in 2025 voortgezet en is vooral gericht op het bereiken van hogere treden op de zgn. R-ladder (duurzaam ontwerp, reparatie en hoogwaardig hergebruik). De komende tijd wordt gezien in hoeverre de huidige lobby agenda nog bijstellingen behoeft.

Duurzame gebiedsontwikkeling

De voor 2024 voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd, met uitzondering van de ontwikkeling van de tool integrale gebiedsontwikkeling. Deze tool is uiteindelijk niet ontwikkeld omdat de subsidieaanvraag bij het Stimuleringsfonds, vanwege het grote aantal aanmeldingen, niet is gehonoreerd. Daarentegen zijn we in de MRA aan de slag gegaan met de Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen, een initiatief dat niet in het oorspronkelijke jaarplan was opgenomen, maar dat bijdraagt aan het vergroten van vraag naar en aanbod van secundaire bouwmaterialen.

Verder is zoals voorgenomen op drie bedrijventerreinen een pilot verricht met circulaire afvalverwerking. Uit de resultaten blijkt dat er, vanwege de enorme verschillen die er zijn en die bepalend zijn voor wat kan en moet, geen meerwaarde ligt in een verdere rol op dit onderdeel voor de MRA. De resultaten van de evaluatie worden voorgelegd en aan – wat ons betreft – gepresenteerd en besproken in Plabeka.

Duurzame gebiedsontwikkeling is vanaf 2023 onderdeel van de MRA inzet en daarmee een relatief nieuw onderwerp. In 2025 wordt de inzet vooral gericht op de regierol naar MRA overheden. Daarbij wordt de regie inzet verbreed naar het verduurzamen van de openbare ruimte. Een voor de MRA nieuw item. Hier blijkt echter een behoeftevraag van overheden en ligt een meerwaarde in samenwerking om resultaten te bereiken in de gebiedsontwikkeling. Met inmiddels zeven MRA gemeenten wordt hier nu uitwerking aan gegeven. Daarbij is de inzet erop gericht het aantal MRA overheden dat zich aan gaat sluiten te vergroten door de zichtbare resultaten die uit deze samenwerking voortkomen.

Speerpunt voor de inzet 2025 is het uitwerken van een MRA propositie (deal, convenant) over de toepassing van secundaire bouwmaterialen. Af te sluiten met bouwbedrijven, ontwikkelaars en overheden. Dit naar het voorbeeld van een vergelijkbare deal die om 2024 voor Noord-Holland Noord tot stand is gekomen. Via het programma bouwen en wonen wordt de in 2021 afgesloten ambitie om vanaf 2025 te komen tot 20% circulaire houtbouw geactualiseerd. Hier is duidelijk vooruitgang bereikt, maar helaas is de 20% ambitie in 2025 nog niet gerealiseerd. Het percentage ligt nu op rond 5%.

Relatie energie- en grondstoffentransitie

De koppeling van de inzet op de energietransitie aan die op de grondstoffentransitie is in 2024 gestart en heeft geleid tot het opleveren van een werkdocument voor haalbare vervolginzet. Deze is primair gericht op het komen tot afspraken over de stimulering van circulaire zonnepanelen en van biobased isoleren. Hierop ligt de kern voor de inzet 2025.

Bijlage 2: Uitvoeringsagenda circulaire economie 2025

<p>Actie: Als overheden al in 2030 het goede voorbeeld te geven door maximaal circulair in te kopen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdsplanning 2025-2028: Inzet op dit traject vraagt continue inzet. In 2025 liggen accenten op aanhaken van partijen die nog niet tot actie zijn overgegaan en op het in beeld brengen van de impact van circulaire inkoop. Elk jaar wordt een voortgangsrapportage inkoop opgesteld, waarin we ook de impact meenemen. • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: 80% circulair inkoop bereikt voor alle MRA overheden tezamen • Inzet in 2025: 1. extra aandacht voor MRA overheden die tot dusver achterblijven 2. Toepassing van een systematiek om de daadwerkelijke effecten op energie CO2-reductie van circulair inkoop inzichtelijk te maken. • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: 1. Betere aansluiting van achterblijvende MRA overheden 2. Een informele meting CIO • Actiehouder: Regisseur CIO • Tijdsinzet MRA directie in 2025: Ambassadeurswerk om opdrachtgeverschap op het juiste niveau te borgen • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025: 40 uur in 2025
--

<p>Actie: Op korte termijn een stevige impuls te geven aan een sterke publiek-private samenwerking op het gebied van circulair textiel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdsplanning 2025-2028: Eind 2024 moet de MRA propositie op circulair textiel worden vastgesteld, die in de jaren daarna moet leiden tot meer hergebruik van textiele reststromen. We rapporteren jaarlijks over de ontwikkeling /toename aan circulaire textielverwerking in de MRA • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: In 2028 is 25 % van de textielverwerking circulair • Inzet in 2025: Deelname aan regionale stuurgroep Circular Textile Amsterdam, marktconsultatie niet-herdraagbaar textiel, circulaire gordijnenproject, toepassing Circulaw-advies, deelname landelijke expertgroep textiel (onder meer over UPV), lid Dutch Circular Textile Valley vanuit regio, lobby-activiteit in Brussel (DenimDeal 2.0). • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: Uitgevoerde marktconsultatie niet-herdraagbaar textiel (minimaal 10 gemeenten doen mee), aanhaken van minstens 3 gemeenten bij circulaire gordijnenproject van Hilversum, integratie van de textielketen op regionaal niveau: implementatie van de visie circulair textiel in de MRA, minimaal 10 gemeenten voeren de Circulaw-textiel benadering uit. • Actiehouder: MRA • Tijdsinzet MRA directie in 2025: 250 uur • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025: Ca. 10 uur per gemeente voor het checken welke acties belangrijk zijn. Ca. 30 uur als acties allemaal uitgevoerd worden.
--

<p>Actie: Er samen voor te zorgen dat uiterlijk in 2050 alle afvalstromen uit de MRA op een duurzame wijze worden hergebruikt of benut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdsplanning 2025-2028: Op basis van een in 2025 uit te voeren 0-meting worden nadere keuzes gemaakt over de inzet vanaf 2026 op specifieke stromen. Deze keuzes worden in 2026 uitgewerkt met als doel om met de circulaire verwerking hoger op de R-ladder te komen. Voor 2027 wordt bezien of een MRA brede afspraak over een verbrandingsverbod voor recyclebaar afval haalbaar is. • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: Afgestemde inzet op geprioriteerde reststromen: inzicht in hoe we er voor staan richting de doelstelling 50% afvalreductie 2030 en in wat aanvullend nodig is om deze te behalen.

<ul style="list-style-type: none"> • Inzet in 2025: We voeren een meta-analyse uit op basis van de beschikbare onderzoeken uit de MRA: welke grondstofstromen hebben welke impact, wie doet wat, en waar is inzet op nodig?
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: Heroverweging van nieuwe grondstofstromen aan het programma.
<ul style="list-style-type: none"> • Actiehouder: MRA team circulair
<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsinzet MRA directie in 2025: ca. 100 uur
<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025: beperkt

Actie: Ons in te spannen voor het stimuleren van duurzaam ontwerp van producten en diensten en dat hergebruik of reparatie van producten en diensten vanzelfsprekend zijn

<ul style="list-style-type: none"> • Tijdspanning 2025-2028: In 2025 inventariseren we hoe we MRA-overheden via kennisuitwisseling en -ontwikkeling kunnen ondersteunen bij de toepassing van activiteiten rond 'right to repair'; We analyseren ook wat de relevante Europese en nationale wetgeving is en hoe de PA-agenda kan helpen bij het versnellen en opschalen van de circulaire transitie via productontwerp, reparatie en hoogwaardig hergebruik van producten en afval. We formuleren plan van aanpak op deze actie en voeren dit in de jaren daarna uit.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: Helderheid over vorming van regionale reparatiecoalitie. Inzet via lobby voor passende wet- en regelgeving (normering en beprijzing) en stimulering van samenwerking en innovatie van Europa en Rijk die hergebruik verplichting maximaal ondersteunt. Afspraken met relevant bedrijfsleven over circulaire producten /ontwerp.
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet in 2025: Inventarisatie lopende initiatieven, bijeenbrengen werkgroep rond dit thema, in kaart brengen relevante Rijks- en Europese initiatieven en regelgeving, actualiseren PA-agenda CE MRA lobbyprioriteiten en activiteiten
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: Vorming werkgroep rond dit thema en vaststellen plan van aanpak; Uitvoering van de PA-agenda CE MRA met gerichte acties.
<ul style="list-style-type: none"> • Actiehouder: Strategisch adviseur CE i.s.m. strategisch adviseur Public Affairs Rijk/Europa.
<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsinzet MRA directie in 2025: ca 200 uur
<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025: beperkte inzet gevraagd voor deelname aan te vormen werkgroep; daarnaast inzet gevraagd van bestaande ambtelijke stuurgroep van PA-adviseurs en inhoudelijke regisseurs circulaire economie van verschillende MRA-partners.

Actie: Te komen tot lokale voedselketens die bijdragen aan een circulaire regio, onze ambitie is om ten minste een kwart van ons voedsel lokaal te produceren en te consumeren.

<ul style="list-style-type: none"> • Tijdspanning 2025-2028: In 2025 moet een operationeel kennisnetwerk in de MRA zijn gevormd dat als motor kan fungeren om de eerste stappen te maken richting een lokaal, duurzaam en eerlijk voedselsysteem. In de jaren daarna gaan steeds meer MRA overheden aan de slag met het opnemen van voedsel in hun beleid en intensiveren we de regionale samenwerking op dit thema. In de jaren 2025 en 2026 wordt ook een plan opgesteld voor de realisatie van regionale voedselhubs in de MRA. In de jaren daarna wordt geprobeerd dit plan samen met andere partijen tot uitvoering te brengen.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: 1. 8 tot 10 MRA overheden hebben commitment uitgesproken om voedsel expliciet op te nemen in hun beleid of visie, 5 andere MRA overheden hebben daarmee een start gemaakt. 2. Er is zicht op regionale samenwerking op dit thema, mogelijk via een green deal afspraak tussen MRA overheden. 3. Een kwart van al het voedsel dat wordt geconsumeerd lokaal is geproduceerd. 4.
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet in 2025: In 2025 vormen we een operationeel kennisnetwerk in de MRA dat als motor kan fungeren om de eerste stappen te maken richting een lokaal, duurzaam en eerlijk voedselsysteem en stimuleren we - o.a. via kennissessies - gemeenten om aan de slag gaan met voedsel. Daarnaast zal een grondige

kwantitatieve analyse worden opgesteld van de logistieke kosten en netwerken, die als basis moet gaan fungeren voor de vorming van regionale voedselhubs in de MRA.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: 1. commitment van minstens 5 MRA gemeenten om voedsel expliciet te gaan opnemen in hun beleid. 2. een aanzet voor een in 2026 vast te stellen plan voor de realisatie van regionale voedselhubs in de MRA
<ul style="list-style-type: none"> • Actiehouder: Een (nog te werven) coördinator regionale voedselstrategie en (nog te werven) kwartiermaker regionale voedselhubs.
<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsinzet MRA directie in 2025: De inzet van beide trekkers zal liggen tussen de 2 en 3 dagen per week.
<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025: Nader te bepalen en vooral ook afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt in de eigen organisatie.

Actie: Duurzame gebiedsontwikkeling

<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsplanning 2025-2028: Tussen 2025 en 2028 wordt een MRA-brede aanpak ontwikkeld en geïmplementeerd om circulariteit te bevorderen in gronduitgifte, maatschappelijk vastgoed, renovatie/transformatie, circulair slopen en de openbare ruimte. In 2025 ligt de focus op het formuleren van plannen, creëren van draagvlak en maken van gezamenlijke afspraken. Na 2025 ligt de focus op het implementeren van de geformuleerde aanpakken en afspraken.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: Er ligt een aanpak voor het integreren van circulariteit op terreinen waar gemeenten zelf veel invloed op hebben: gronduitgifte, maatschappelijk vastgoed en de openbare ruimte. Daarnaast is het aanbod van en de vraag naar secundaire materialen verhoogd, doordat de MRA-gemeenten en marktpartijen aan de slag gaan met o.a de Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen.
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet in 2025: <ul style="list-style-type: none"> - In 2025 wordt een MRA-aanpak geformuleerd voor gronduitgifte, maatschappelijk vastgoed en de renovatie/transformatie van bestaand vastgoed. - In 2025 proberen we te komen tot gezamenlijke afspraken over circulair slopen, op basis van de Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen. - In 2025 bepalen we of er draagvlak is voor een regionale inzet op het stimuleren van circulariteit in de openbare ruimte.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: <ul style="list-style-type: none"> - Er is een regionale aanpak voor het integreren van circulariteit bij gronduitgifte, in maatschappelijk vastgoed en de renovatie en transformatie van bestaand vastgoed. - Er is een coalitie rond circulair slopen waarmee we een impuls geven aan het secundair gebruik van bouwmaterialen in de MRA - We hebben, mits er draagvlak is, een regionale aanpak ontwikkeld waarmee circulariteit wordt geborgd in de gemeentelijke organisatie en projecten in de openbare ruimte
<ul style="list-style-type: none"> • Actiehouder: Gebiedsregisseur MRA
<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsinzet MRA directie in 2025: ca 500 uur
<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025:

Actie: Beter verbinden van energietransitie en grondstoffentransitie

<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsplanning 2025-2028: Om beide transities in onze regio's beter met elkaar te verbinden wordt zowel ingezet op het agenderen van de resultaten uit de uitgevoerde verkenning binnen gemeenten en provincies (ook om te bezien waar mogelijkheden liggen om beide transities beter met elkaar te verbinden), als op het uitvoeren van een aantal concrete projecten op regionale schaal. In 2024 is er al een begin gemaakt met de inzet op circulaire zonnepanelen en met het stimuleren van biobased isoleren. Deze zullen in de jaren

daarna tot resultaten (bijv. in de vorm van regionale afspraken) moeten leiden en worden aangevuld met nieuwe projecten.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2028: De inzet op dit punt moet bijdragen aan een breder gedragen besef van het belang van het verbinden van beide transities en aan het zetten van concrete stappen en het behalen van resultaten via projecten waarin verbindingen worden gelegd.
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet in 2025: Bouwen aan regionale coalities die zich inzetten voor stimuleren van circulaire zonnepanelen en voor circulair isoleren.
<ul style="list-style-type: none"> • Beoogd resultaat/impact/effect in 2025: Vorming van <i>coalitions of the willing</i> die met elkaar afspraken maken over de het stimuleren van circulaire zonnepanelen en van circulair bouwen.
<ul style="list-style-type: none"> • Actiehouder: MRA programmamanager duurzaamheid (indien mogelijk met ondersteuning van in te huren aanjager).
<ul style="list-style-type: none"> • Tijdsinzet MRA directie in 2025: minimaal 50 uur (maar aanmerkelijk hoger indien er ruimte is om externe trekker in te huren)
<ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsinzet MRA partijen in 2025: Afhankelijk van de eigen keuze. Van MRA partijen die toetreden tot de coalition of the willing wordt in 2025 een bijdrage in capaciteit verwacht. Deze zal echter primair gericht zijn op het vormgeven van het handelingsperspectief voor de eigen organisatie.

Bijlage 3: Verantwoording uitvoering acties uit uitvoeringsagenda circulaire economie 2024

Actie: Basis op orde achterblijvende partijen
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: een rapport met de nulmetingen van de achterblijvers
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest wordt bereikt: dat we weten hoe we er voorstaan rond de inkoopdoelstelling en wat nog nodig is om in 2025 tot 50% circulair inkopen te komen
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Het is niet gelukt om de beoogde rapportage in 2024 conform plan af te ronden. Wel is via bestuurlijke contact tussen de bestuurlijk trekker van de MRA en de verantwoordelijk wethouders van de achterblijvende gemeenten de afspraak gemaakt dat deze zich er voor zullen inzetten dat de resterende metingen alsnog kunnen worden uitgevoerd.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Contact leggen met de betreffende gemeenten bleek tijdsintensiever te zijn dan beoogd. Van belang is dat nu het mandaat is geborgd om tijd en energie in te zetten op de meting CIO 2024.

Actie: Data gerichte ondersteuning door de expertpool
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: Een memo over de praktische en relevante ondersteuning van aanbestedingen die proactief door de expertpool begeleid worden. De uitkomsten van deze trajecten worden verwerkt in de handreikingen.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest wordt bereikt: dat we proactief bijdragen aan circulaire uitvragen, dat we de uitvragen uniformeren om regeldruk te verminderen, dat we de aanbestedingen beter kunnen timen zodat er betere concurrentie plaats vindt en dat we de opgedane kennis verspreiden.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: In 2024 is een informeel memo opgesteld en zijn meerdere ondersteuningsprojecten uitgevoerd. De praktijk is echter dat de vraag naar de ondersteuning door de expertpool helaas achterblijft bij het aanbod.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Er is nog veel inzet nodig om de eerste stop op circulariteitsgebied te worden bij het starten van een aanbesteding.

Actie: Pilots op het gebied van impactmeting in de openbare ruimte
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: een rapportage aan het platform economie over de behaalde resultaten van de pilots. • Wat moest worden bereikt: Richtinggevend resultaat waarmee de weg naar effectmeting ingeslagen wordt als basis voor algemene toepassing van de methodiek in de MRA. Conform de afspraken uit de Roadmap CIO 2018 • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: een rapportage aan het platform economie over de behaalde resultaten van de pilots. Het aantal pilots was echter wel iets lager dan was voorzien. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: De pilots laten zien dat het sturen om impact via Milieu Kosten Berekeningen een goed middel is om de resultaten van onze circulaire ambities tastbaar te maken. Dat niet het voltallige aantal pilots is gedraaid komt omdat - ondanks ruime inzet vanuit de MRA en opdrachtnemer - onvoldoende deelnemers werden gevonden.
Actie: Naar een MRA circulaire textielketen
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: Gezamenlijke marktconsultatie textielverwerking • Wat moest worden bereikt: Versterken van de marktpositie, aanjagen van sorteer- en verwerkingscapaciteit • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Het is nog niet gelukt om een gezamenlijke marktconsultatie van de grond te krijgen. Wel is - ondanks de moeilijke marktomstandigheden - een eerste uitwerking gegeven aan de opdracht en hebben de belangrijkste partijen in de MRA om de consultatie te doen (Amsterdam, Almere, Amstelveen, Haarlem en Zaanstad) een intentie uitgesproken om te verkennen of deze stap in 2025 alsnog gezet kan worden. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Marktomstandigheden op de verwerkingsmarkt voor textiel. Zie onder meer de brandbrief uit de sector: Oproep aan Staatssecretaris Jansen: Dringende maatregelen nodig voor onze textielsector - Branchevereniging Kringloop Nederland
Actie: Naar een businesscase luiers
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: MRA business case luiers • Wat moest worden bereikt: Recyclecapaciteit in de MRA door aanlevering van luiers • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Het is - ondanks alle inspanningen - niet gelukt om in 2024 recyclecapaciteit in de MRA voor luiers te organiseren. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Door drie redenen is het nog niet gelukt om recyclecapaciteit in de MRA voor luiers te organiseren: (1) drukte op het stroomnet, (2) aanlevering van stoom voor recycling, (3) hogere energieprijzen. De MRA kon op het eerste punt ondersteunen door dit samen met het Havenbedrijf op te lossen. Op de hogere energieprijzen wordt gestuurd door de komst van producentenverantwoordelijkheid. Verder heeft de MRA het gesprek met AEB Amsterdam gevoerd over de aanlevering van stoom: deze hangt samen met de beoogde verkoop van AEB Amsterdam en is op dit moment niet te voorzien.

Actie: Naar een regionaal grondstoffenakkoord
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: Regionaal grondstoffenakkoord • Wat moest worden bereikt: Samenwerking en versterking van de grondstofstromenaanpak • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Er zijn gesprekken gevoerd met de belangrijkste stakeholders (8 partijen in de regio). Deze partijen staan positief ten opzichte van een regionaal akkoord. Daarmee kan hun positie voor de regio sterker een rol gaan spelen. Er is een concept-akkoord uitgewerkt. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Tijd en urgentie op de andere dossiers.

Actie: Naar een MRA aanpak 'Van bedrijfsafval naar grondstof'
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: MRA aanpak van bedrijfsafval naar grondstof • Wat moest worden bereikt: Afwegingskader om te bepalen welke vervolgacties genomen moeten worden • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Er zijn gesprekken gevoerd met de MRA-partijen (Amsterdam, Haarlem, Omgevingsdienst) om te zien waar de knelpunten liggen voor bedrijfsafval. De uitkomsten van deze gesprekken zijn gedeeld met de ambtelijke projectgroep circulaire economie. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Gebrek aan inzicht in de omvang van het probleem enerzijds en onduidelijkheid in verantwoordelijkheidsverdeling anderzijds.

Actie: het verder ontwikkelen en implementeren van de tool integrale gebiedsontwikkeling
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: een tool die de MRA-overheden helpt bij het maken van integrale afwegingen door inzicht te geven in de samenhang en ruimtelijkheid van verschillende duurzaamheidsambities. • Wat moest worden bereikt: dat MRA-overheden inzicht hebben in de samenhang (koppelkansen en conflicten) en ruimtelijke impact van duurzaamheidsthema's om zodoende integrale en gewogen keuzes te kunnen maken aan de voorkant van een gebiedsontwikkeling. • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Deze tool is uiteindelijk niet ontwikkeld, omdat de subsidie die hiervoor is aangevraagd bij het Stimuleringsfonds niet is toegekend. Desondanks hebben de werkzaamheden rondom de tool geleid tot de ontwikkeling van de 'Routekaart Toekomstbestendig Bouwen'. Deze routekaart biedt een helder overzicht van wat gemeenten kunnen doen om toekomstbestendigheid te integreren in de organisatiecyclus, beleidscyclus en projectcyclus. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Subsidie van het Stimuleringsfonds is niet toegekend. Het voorstel was goed, maar er waren dusdanig veel aanvragen dat de aanvraag niet is geselecteerd.

Actie: koppelkans trainingsmodule voor MRA-overheden
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: een trainingsmodule die de MRA-overheden helpt bij het maken van integrale afwegingen door inzicht te geven in de samenhang en ruimtelijkheid van verschillende duurzaamheidsambities • Wat moest worden bereikt: dat MRA-overheden inzicht hebben in de samenhang (koppelkansen en conflicten) en ruimtelijke impact van duurzaamheidsthema's om zodoende integrale en gewogen keuzes te kunnen maken aan de voorkant van een gebiedsontwikkeling. • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: De trainingsmodule is ontwikkeld, maar nog niet uitgebreid onder de aandacht gebracht in de MRA. Dit staat op de planning voor 2025. • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: In 2024 is de prioriteit komen te liggen op andere zaken:

- | |
|---|
| <ol style="list-style-type: none"> 1) In 2024 is een meerjarenuitvoeringsprogramma (MUV) opgesteld voor de periode 2025-2028. Vooruitlopend op de actielijnen in dit MUV is in 2024 prioriteit gegeven aan deze actielijnen. 2) In 2024 is er voor gekozen om in de MRA aan de slag te gaan met de Circulaire Deal Secundaire Materialen. |
|---|

Actie: voorstel MRA-traject circulaire bedrijventerreinen
--

- | |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: evaluatie van drie ingezette pilots en op basis daarvan een voorstel voor vervolg. |
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden bereikt: een definitief besluit over reststromen aanpak bedrijventerreinen. |
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: Drie reststromenanalyses op drie bedrijventerreinen in de MRA, gepubliceerd op Circulair.Biz.nl. Er is besloten om deze reststromenanalyses niet op te schalen naar de rest van de MRA omdat: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gebrek aan detail LMA-data: Bij het analyseren van de reststromen is gebruik gemaakt van data van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA). De LMA-data geeft inzicht in de kwantiteit van reststromen, maar nauwelijks in de kwaliteit. Het vermeldt bijvoorbeeld hoeveel ton hout wordt verwerkt, maar maakt geen onderscheid tussen pallets, spaanplaten of kozijnen, wat resulteert in veel kwantitatieve gegevens maar ook veel kwalitatieve onzekerheden. 2) Privacy en gegevensbescherming: Het gebruik van LMA data brengt een AVG technische uitdaging met zich mee. Immers, het gaat om het verstrekken en inzien van niet openbare (mogelijk vertrouwelijke) bedrijfsgegevens, zonder dat het bedrijf daarvoor expliciet toestemming heeft gegeven. Dit beperkt de uitwisseling en deling van kennis en resultaten in de MRA, omdat deze niet direct herleidbaar mogen zijn tot een specifiek bedrijf. |
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: nvt |

Actie: lobby agenda Europa Rijk
--

- | |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: uitvoering lobby agenda Europa Rijk |
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden bereikt: uitvoering lobby agenda conform plan |
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: (bestuurlijke) werkbezoeken naar Brussel waarin met verschillende commissieleden en Europarlementariërs is gesproken over o.a. vergroening belastingstelsel, duurzaam bouwen en textiel, (bestuurlijke) deelname aan diverse events/netwerken zoals High-Level Event/ICLEI/CCRI/World Circular Economic Forum/ European Week of Regions and Cities (EWRC), meet-up met Nederlandse Europarlementariërs), presentaties van belastingverschuiving, duurzaam textiel en bouwen in divers workshops zoals CCRI en EWRC-workshops, bijgedragen aan/ondertekening van verschillende position papers en politieke statements (o.a. Circular Cities Declaration, Circular Cities Frontrunner Group, stakeholderanalyse van het Comité van de Regio's, EMA MRA political declaration van 2024, Ronde tafel Tweede Kamer "circulaire financiering en taxshift tbv Tweede Kamer debat van 19 dec 2024), gastheer EMA conferentie met aandacht voor CE, Via VNG/Koplopers werkgroep aansluiting bij het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE), maandelijkse EU-update wet- en regelgeving CE en EU regulations module Circulaw, uitrol Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen in MRA-verband en via het HNP introductie van de deal bij de Europese commissie en Nederlandse partners. Verder is de biobased Academy gestart, is onderzocht hoe biobased isoleren in de MRA kan worden toegepast, wordt de City Deal Toekomstbestendige gebiedsontwikkeling in 2025 ondertekend, zijn er onderzoeken uitgevoerd voor de toepassing van houtbouw en zijn er bij de Woontop afspraken gemaakt voor de bouw van 100.000 woningen per jaar. |
| <ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: De directe lobbyinzet op plastic is zoals eerder aangegeven vanwege inhoudelijke capaciteitsproblemen bij de MRA en MRA-partners gestopt. |

Actie: Verbinden energietransitie en circulaire transitie
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: Vooralsnog is de inzet om dit onderwerp bestuurlijk te agenderen en te vertalen in concrete en gerichte vervolgacties (zoals stimuleren van circulaire zonnepanelen en/of biobased isoleren)
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest wordt bereikt: 1. breed bewustzijn van het belang om met dit thema aan de slag te gaan (o.a. door opname in de nieuwe MRA Agenda). 2. Start van een of enkele concrete vervolgprojecten
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: In maart 2025 zijn meerdere producten opgeleverd die MRA partijen kunnen helpen om de energietransitie en de grondstoffentransitie beter te verbinden. Het gaat daarbij om een narratief voor bestuurders, een inhoudelijk eindrapport, een inventarisatie van het relevante rijksbeleid en overzicht met mogelijke vervolgstappen. Met behulp daarvan zijn twee trajecten gestart waarin concreet de verbinding moet worden gelegd: 1. een verkenning naar het stimuleren van circulaire zonnepanelen en 2. een verkenning voor een regionale aanpak gericht op biobased isoleren. De inzet op het verbinden beide transities is ook terecht gekomen in de nieuwe MRA Agenda.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: n.v.t.
Actie: Voorbereiden groei themabijeenkomst voor leden platforms
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: n.t.b. (bijv. ambtelijke /bestuurlijke themabijeenkomst groei scenario denken)
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest wordt bereikt: bredere achtergrond en afweging voor nieuwe MRA agenda en integraliteit
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: het onderwerp is nader verkend in en als follow up op een traject van de Amsterdam Economic Board over circulair textiel ('bloeien zonder greien'). Het thema groeidenken is daarnaast ingebracht in de lopende discussie in het Platform Economie over 'de economie van de toekomst'.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: Het organiseren van een themabijeenkomst over groeidenken in relatie tot de grote transities is ingebracht in de lopende discussie in het Platform Economie over 'de economie van de toekomst'. Dit werd, o.a. door de leden van het bestuurlijk Transitieteam Duurzaamheid, als een logischere wijze van agendering gezien dan als zelfstandig onderwerp. Gevolg hiervan was wel dat er enige vertraging is opgetreden bij het uitvoeren van deze actie.
Actie: Uitwerken van een voor MRA-overheden toe te passen module om lokale voedselsystemen te verbinden
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest worden opgeleverd: leermodule 'lokale voedselketen
<ul style="list-style-type: none"> • Wat moest wordt bereikt: inzicht in de bijdrage die lokale voedselketens bieden aan de circulaire economie
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is feitelijk opgeleverd en bereikt: 1. een leermodule 'lokale voedselketen' is opgeleverd. 2. er is een groep gevormd van betrokken ambtenaren uit de MRA die samen met vertegenwoordigers van Voedsel Verbindt en FoodClick verkent heeft welke opties er liggen om als gemeente / regio aan de slag te gaan met een voedselstrategie. 3. het onderwerp voedsel heeft een plek gekregen in de nieuwe MRA Agenda 4. Een voorstel om als regio vervolgstappen te kunnen zetten op het thema voedsel is voorgelegd aan en gehonoreerd door het MRA Bestuur.
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is reden voor eventuele afwijkingen tussen inzet en realisatie: dankzij de bijdrage van het MRA Bestuur is de vervolginzet in 2025 op dit thema verzekerd en kan de inzet daarop worden geïntensiveerd.